

Estudi sobre les percepcions, actituds i pràctiques d'adolescents i joves en l'àmbit de la salut sexual i reproductiva a Catalunya

SEXCAT

ÍNDEX

INTRODUCCIÓ	3
OBJECTIUS GENERALS.....	5
MÈTODES.....	6
Població d'estudi.....	6
Criteris d'inclusió dels/les participants:	6
Descripció de la mostra	6
Instrument.....	9
Reclutament i entrada de dades.....	9
Comitè ètic.....	10
Anàlisi de dades.....	10
RESULTATS	12
1- Característiques sociodemogràfiques dels i les participants	12
a. Edat i sexe.....	12
b. País de naixement i lloc de residència	13
c. Preferència sexual.....	14
2- Sexualitat.....	14
a. Plaer	15
b. Satisfacció	16
c. Sentir-se a gust amb el propi cos.....	16
d. Autoconeixement.....	18
e. Aplicacions (apps) i xarxes socials.....	19
3- Experiències sexuals i edat d'inici.....	20
a. Al llarg de la vida	20
b. Els últims 12 mesos.....	22
c. Edat d'inici	24
4- Relacions sexuals i ús del preservatiu segons tipus de parella	25
5- Mètodes preventius i anticonceptius	30
a. Relacions sexuals amb penetració.....	30
b. Relacions sexuals orals.....	32
6- Avortament i anticoncepció d'emergència	34
7- Consum d'alcohol i drogues en les relacions sexuals.....	36
8- Experiències de violència	37
a. Capacitat de negociació del preservatiu	37
b. Capacitat de dir no a relacions sexuals no desitjades	38
c. Ofenses verbals, amenaces i pèrdua de llibertat relacionada amb la sexualitat	40
9- Educació sexual	42
CONCLUSIONS	46
REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES	52

INTRODUCCIÓ

Els darrers anys la prevalença d'algunes infeccions de transmissió sexual (ITS) en població adolescents i jove ha augmentat a Catalunya (1)(2). Tot i que els i les adolescents i joves catalans/es utilitzen el preservatiu amb més freqüència que els/les joves d'altres països europeus, l'ús d'aquest mètode no és consistent ni universal (3). L'any 2015 més d'una quarta part de totes les interrupcions voluntàries de l'embaràs (IVE) realitzades a Catalunya van ser en noies menors de 25 anys (30%). A banda de les decisions preventives en termes d'anticoncepció o de prevenció d'ITS, hi ha d'altres elements com la socialització desigual de nois i noies en l'amor i la sexualitat; els mandats de gènere i les desigualtats i violències que se'n deriven; o els consums i la penalització desigual en termes de gènere, que tenen efectes claus sobre la salut sexual d'aquesta població (4)(5)(6)(7)(8). Finalment, els coneixements, percepcions i experiències en matèria de sexualitat varien segons el gènere i l'edat de la persona (9)(10)(11) i són un tema d'interès i d'estudi en el context català, però es requereix fer més esforços per disposar d'informació representativa i estandarditzada que pugui ser monitoritzada per tal de dur a terme intervencions adaptades.

El Comitè 1r de Desembre té una llarga història en donar resposta a l'àmbit del VIH/Sida a Catalunya. Amb aquest objectiu les diverses entitats que la conformen ofereixen diversos serveis per la defensa, informació, promoció, educació, sensibilització i atenció de la salut sexual adaptats a les diverses poblacions a qui es dirigeixen.

Les entitats que s'adrecen a població adolescent i jove a través d'intervencions educatives, programes de promoció de la salut sexual i el serveis de la prova del VIH/ITS constaten que han recollit, en el temps que porten atenent a aquest grup, un gran volum d'informació sobre el perfil sociodemogràfic i sexual de les persones usuàries, però aquesta informació no és comparable entre entitats perquè cadascuna disposa dels seus instruments i no es recull de forma sistemàtica.

Davant de l'evident necessitat de disposar d'informació comparable sobre salut sexual i reproductiva dels i les joves del territori català i que aquesta informació no se centri només o principalment en les experiències i vivències normatives, les entitats s'organitzen per proposar la recollida d'un mínim comú d'indicadors que 1) proporcionarà informació epidemiològica rellevant de la població adolescent i jove de Catalunya, 2) permetrà adaptar les intervencions de les entitats a algunes de les

necessitats insatisfetes en salut sexual dels seus usuaris/es i definir estratègies preventives més àmplies i coherents en el conjunt del context català i 3) generar nous indicadors que donin visibilitat a una major amplitud de vivències i altres qüestions d'importància en la sexualitat dels i les joves complementaris als indicadors clàssics de referència pel VIH/sida (ús de preservatiu, edat d'inici de la pràctica penetració penis-vagina i els embarassos no "desitjats", etc).

El CEEISCAT, òrgan tècnic assessor i de suport al Departament de Salut que actua com a òrgan referent de la vigilància epidemiològica del VIH i les ITS, així com del monitoratge i avaluació de les epidèmies de VIH,ITS i hepatitis víriques., es un centre de referència en el monitoratge de les conductes relacionades amb l'adquisició del VIH i les ITS, i amb àmplia experiència en el disseny d'instruments de recollida de dades de salut sexual i els seus determinants adreçats a poblacions vulnerables, juntament amb les entitats que formen part del Comitè 1r de Desembre, han consensuat un mínim comú d'indicadors sobre salut sexual i reproductiva a recollir en els i les adolescents i joves que participen en les intervencions educatives que imparteix el Comitè 1r de Desembre a Catalunya. En aquest informe es descriuen els resultats de les dades recollides entre el curs escolar inicial al setembre 2007.

OBJECTIUS GENERALS

1. Descriure els coneixements, percepcions i experiències relacionades amb la salut sexual i reproductiva dels i les adolescents i joves que participen en les intervencions educatives que imparteix el Comitè 1r de Desembre a Catalunya.
2. Comparar els indicadors sobre coneixements, percepcions i experiències relacionades amb la salut sexual i reproductives per grups d'edat i gènere.

MÈTODES

Població d'estudi

La població d'estudi són els/les adolescents i joves d'entre 14 i 21 anys que participen en les intervencions educatives que les entitats del Comitè 1er de Desembre realitzen a l'àmbit educatiu formal i no formal, i en el marc d'altres programes de promoció de la salut sexual en l'àmbit geogràfic de Catalunya.

En concret, les entitats que han participat en la recollida de les dades són: ASSOCIACIÓ BENESTAR I DESENVOLUPAMENT (ABD), ASSEXORA'TGN, ASSOCIACIÓ ANTISIDA DE LLEIDA, FUNDACIÓ ÀMBIT PREVENCIÓ, FUNDACIÓ SALUT I COMUNITAT, FUDACIÓ LUCÍA POR EL SIDA PEDIATRÍCO (FLUSIP), CENTR JOVE D'ANTICONCEPCIÓ I SEXUALTAT (CJAS), JOVES PER LA IGUALTAT I LA SOLIDARITAT (JIS), SIDA STUDI i ACTUA VALLÈS.

Criteris d'inclusió dels/les participants:

- 1) tenir entre 14 i 21 anys,
- 2) no haver participat prèviament a l'estudi,
- 3) haver llegit els objectius i característiques de l'estudi inclosos al full informatiu elaborat a tal efecte.

Descripció de la mostra

La mostra total que es va estimar necessària per respondre els objectius de SEXCAT va ser de 1.000 participants, tenint en compte un nivell de confiança del 95%, un percentatge poblacional del 50% i una precisió del 2,89%. La distribució de la mostra es va fer de manera proporcional al volum de població total de 14-21 anys i segons edat de la població atesa en cada entitat: 638 (14-16 anys), 205 (17-18 anys), 156 (19-21 anys).

Finalment, es va aconseguir una mostra de 989 nois i noies d'edats compreses entre 14-21 anys (553 d'edats compreses entre 14 i 16 anys, 429 més grans de 16 anys i de 7 nois no se'n coneix l'edat). S'exclou un noi de 13 anys i un de 22 per no complir els criteris d'inclusió. La distribució per edats i segons l'entitat s'observa a la Taula 1.

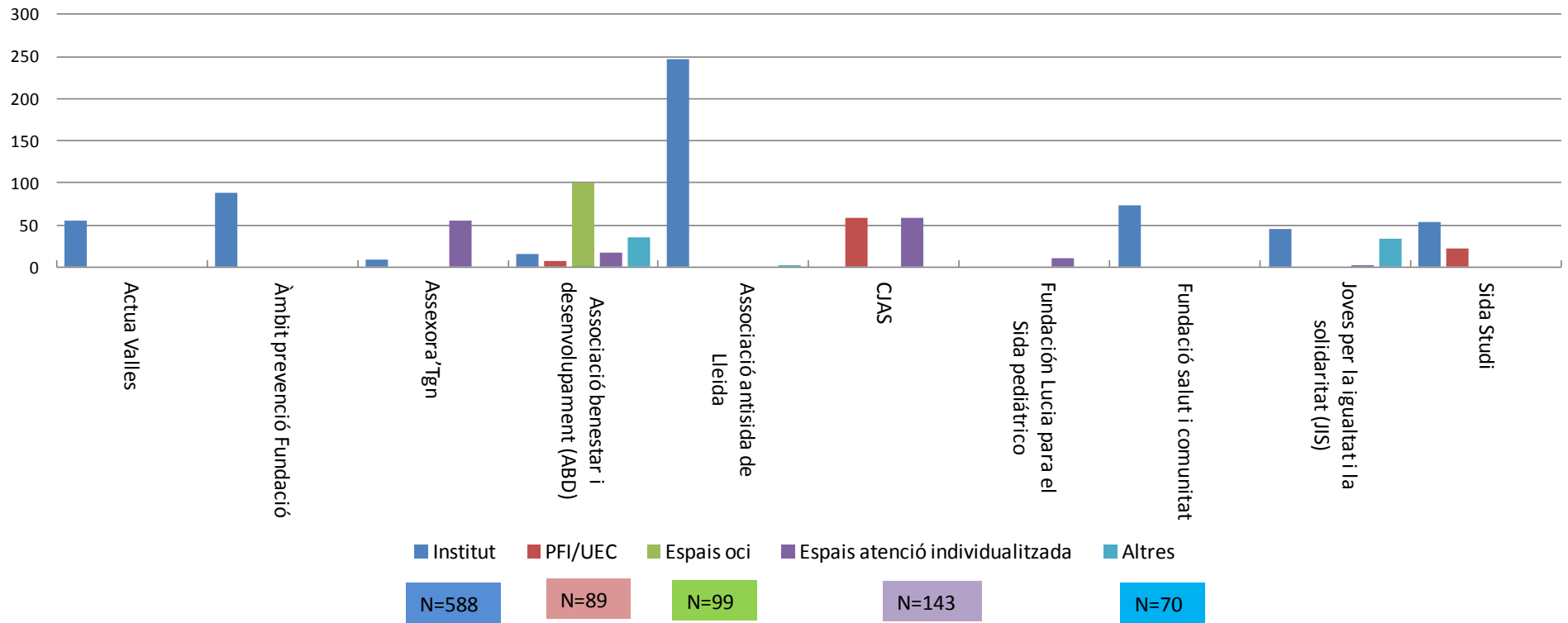
Taula 1. Mostra final distribuïda per grups d'edat i entitat

ENTITAT	Edat*			TOTAL
	14-16	17-18	19-21	
ABD - Associació Benestar i Desenvolupament	12	52	112	176
ASSOCIACIÓ ANTISIDA DE LLEIDA	135	52	60	247
FUND. SALUT I COMUNITAT	71	3	0	74
FLUSIP	3	3	4	10
CJAS	46	48	21	115
JIS	57	24	0	81
Sida Studi	71	6	0	77
Fund. Àmbit Prevenció	76	5	1	82
Assexora'Tgn	26	18	20	64
Actua Vallès	56	0	0	56
Total	553	211	218	982

*no sabem l'edat de 7 de participants (6 Àmbit Prevenció i 1 CJAS; no inclosos a la taula)

L'àmbit d'actuació on s'han implementat les enquestes segons l'entitat participant varia si bé les més freqüents han estat l'escola o institut que representen el 60% de totes les enquestes, seguit de l'espai d'atenció individualitzada que representa el 15%. Al gràfic 1 s'observa la diversitat d'àmbits d'actuació de cada entitat participant.

Gràfic 1. Nombre de participants segons l'àmbit d'actuació de les entitats participants. N=982

PFI/UEC: PFI: programes de formació e inserció. UEC: Unitat d'educació compartida.

Instrument

Es va desenvolupar un qüestionari anònim de preguntes tancades que va incloure 4 blocs de preguntes sobre actituds, percepcions, experiències sexuals i altres pràctiques com l'ús de drogues o experiències de violència.

El qüestionari era totalment anònim i es va dissenyar en base a l'experiència de terreny de les entitats participants i a l'experiència del CEEISCAT en el disseny de qüestionaris en població jove. Concretament, es van adaptar les preguntes dels qüestionaris utilitzats en el monitoratge conductual dels i les joves i especialment, dels instruments elaborats per estudis amb objectius similars (Internet i joves, Accions Sida Studi, Monitoratge de la prevalença de clamídia i altres ITS en població jove de Catalunya (1)).

El qüestionari inclou preguntes que permeten construir indicadors pel monitoratge del VIH i conductuals consensuats internacionalment (sugerits per l'ECDC, indicadors GARP/UNGASS i de la Declaració de Dublín) (1), permetent així la seva comparabilitat amb la població adolescent i jove d'altres països o al llarg del temps.

El qüestionari es va pilotar en 10 joves abans d'iniciar l'estudi per detectar possibles problemes en la formulació i presentació de les preguntes.

El qüestionari va ser autocomplementat i tenia una durada d'aproximadament 20 minuts.

Reclutament i entrada de dades

El qüestionari es va implementar en el marc de les activitats dutes a terme per les entitats participants, durant els tallers que es realitzen en l'àmbit educatiu formal (escoles, PFI/UEC) i no formal (casal de joves, centres cívics, centres de justícia juvenil ...). També es va implementar durant l'atenció individualitzada en serveis de reducció de riscos, espais d'oci nocturn on també intervenen les associacions participants, espai d'atenció individualitzada o altres àmbits.

A les persones usuàries que participaven en les intervencions anteriors i que complien els criteris d'inclusió se'ls va proposar de participar en l'estudi. Els equips professionals que realitzaven la intervenció van distribuir el qüestionari perquè

pogués ser complimentat pels i les joves a l'aula. En el cas de trobar-se fora de l'aula, s'oferia la possibilitat d'un espai que assegurés la privacitat i on la persona pogués sentir-se còmode.

Les dades recollides al qüestionari es van incloure en una base de dades dissenyada específicament pel CEEISCAT i ubicada al mateix centre, des d'on es va fer l'entrada de dades a mesura que anaven arribant els qüestionaris en paper dins d'un sobre tancat. Els enviaments es feien per missatgeria amb una periodicitat de 2 mesos.

El projecte es va iniciar amb el curs escolar (setembre 2017) i la recollida de dades va finalitzar amb l'inici del nou curs escolar.

Comitè ètic

El projecte va ser aprovat per el comitè ètic de l'Hospital Germans Trias i Pujol. Altres aspectes ètics a tenir en compte:

El projecte s'emmarca dins de les activitats dirigides a adolescents i joves actualment en marxa que duen a terme les entitats que formen part del Comitè 1r de Desembre: durant els tallers, realitzats en l'àmbit educatiu formal o no formals, als serveis de reducció de riscos i en espais d'oci nocturn.

Es va elaborar un full informatiu que s'entregava als i les participants i on s'explicava l'estudi i s'especificava que les dades que es recollien eren totalment anònimes. Així mateix es va elaborar un full informatiu pel professorat.

El contacte entre el centre de recerca i les entitats va ser i serà possible en qualsevol moment durant les diverses etapes de l'estudi, durant la recollida de dades, l'explotació de les mateixes i la interpretació dels resultats i possible disseny d'estratègies preventives.

Anàlisi de dades

Un cop realitzat el control de qualitat de les dades, s'ha dut a terme l'anàlisi estadístic amb el programa SPSS.

Aquest informe presenta els resultats globals i de forma separada per sexe (nois i noies) i segons el grup d'edat (16 o menys i més de 16 anys) per poder complir amb els objectius, i s'indiquen les diferències estadísticament significatives ($p < 0,05$), mitjançant el càlcul de l'estadístic chi-quadrat, entre nois i noies i entre els dos grups d'edat (el peu de cada figura indica amb el símbol * les diferències per sexe i amb el símbol ° les diferències per edat).

Tenint en compte que 8 participants no s'identifiquen amb el sexe masculí o femení, es presenten taules per sexe (home / dona) en les que no s'inclou la categoria de gènere no binari.

RESULTATS

1- Característiques sociodemogràfiques dels i les participants

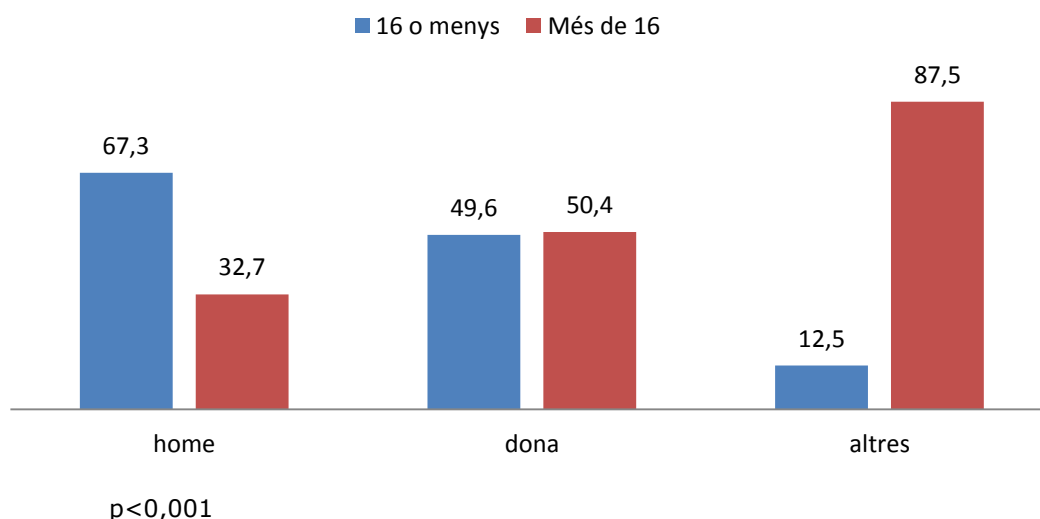
a. Edat i sexe

El total d'adolescents i joves d'entre 14-21 anys que han participat a SEXCAT és de 989 dels quals 592 (60,3%) són noies, 381 (38,8%) són nois i 8 no s'identifiquen amb cap dels dos sexes (0,8%). Vuit participants no responen aquesta pregunta.

L'edat mitjana dels i les participants és de 16,6 anys amb una desviació estàndard de 2,1 anys. La distribució per grups d'edat és força equilibrada. El grup d'edat de 16 o menys anys representa el 56,3% del total i el de més de 16 anys el 43,7%. De 7 participants no sabem la edat.

Segons el gènere, els nois que participen són més joves que les noies i que els participants que no s'identifiquen amb el gènere binari (Gràfic 2). L'edat mitjana dels nois és de 16 anys i de les noies de 17 anys ($p < 0,001$).

Gràfic 2. Distribució dels grups d'edat dels i les adolescents i joves segons el gènere. $N=975$

b. País de naixement i lloc de residència

Tres quartes parts dels nois i noies que han participat a SEXCAT són nascuts/des a Espanya (75,8%) i viuen majoritàriament a la província de Barcelona (64,2%). No s'observen diferències per sexe en el país d'origen, però hi ha més participants nascuts a l'estranger entre els majors de 16 anys que entre els més joves. Pel que fa la província de residència, hi ha una distribució diferent del lloc de residència per sexe i, dins del grup de nois, també per grups d'edat. Hi ha una proporció més baixa de noies que viuen a Tarragona i una proporció més alta que viuen a Lleida respecte els nois. La proporció de nois de més de 16 anys que viuen a Tarragona és més elevada que la dels nois més joves (Taula 2 i 3 respectivament).

Taula 2. País de naixement dels i les adolescents i joves segons grup d'edat i sexe

		16 o menys (n=227) ^o	més de 16 (n=111) ^o	Total (n=338)
Nois*	Espanya	83,7%	58,6%	75,4%
	Altres	16,3%	41,4%	24,6%
		16 o menys (n=274) ^o	més de 16 (n=284) ^o	Total (n=558)
Noies*	Espanya	87,6%	65,8%	76,5%
	Altres	12,4%	34,2%	23,5%

*(diferències per sexe) p=ns; ^o (diferències per edat) p<0,05

Taula 3. Lloc de residència dels i les adolescents i joves per grup d'edat i sexe

		16 o menys (n=241) ^o	més de 16 (n=121) ^o	Total (n=362)
Nois*	Barcelona	68,9%	55,4%	64,4%
	Tarragona	8,7%	23,1%	13,5%
	Lleida	22,0%	19,8%	21,3%
	Girona	0,0%	0,0%	0,0%
	Resta Espanya o estranger	0,4%	1,6%	0,9%
		16 o menys (n=287) ^{oo}	més de 16 (n=288) ^{oo}	Total (n=575)
Noies*	Barcelona	67,2%	60,4%	63,8%
	Tarragona	5,2%	9,7%	7,5%
	Lleida	26,5%	26,7%	26,6%
	Girona	0,0%	0,3%	0,2%
	Resta Espanya o estranger	1,0%	2,8%	1,9%

*p<0,05; ^o p<0,05; ^{oo} p<0,1

c. Preferència sexual

Quan es pregunta sobre la preferència sexual, la gran majoria dels i les participants es declaren heterossexuals (84,4%). S'observen, però, diferències per sexes ja que les noies declaren amb més freqüència ser bisexuals que els nois i aquests declaren amb més freqüència no identificar-se amb les opcions plantejades (Taula 4).

Taula 4. Preferència sexual dels i les adolescents i joves per grup d'edat i sexe

	16 o menys (n=248) ^o	més de 16 (n=122) ^o	Total (n=370)	
Nois*	Heterossexual	91,1%	81,1%	87,8%
	Bisexual	1,2%	5,7%	2,7%
	Homossexual	0,4%	2,5%	1,1%
	M'ho estic qüestionant	2,8%	4,1%	3,2%
	Cap d'aquestes opcions	4,4%	6,6%	5,1%

	16 o menys (n=290)	més de 16 (n=289)	Total (n=579)	
Noies*	Heterossexual	83,4%	81,7%	82,6%
	Bisexual	9,0%	10,4%	9,7%
	Homossexual	0,7%	2,1%	1,4%
	M'ho estic qüestionant	4,8%	4,8%	4,8%
	Cap d'aquestes opcions	2,1%	1,0%	1,6%

*p<0,05; ^o p<0,05

Dins del grup de nois s'observa que els més grans de 16 anys s'identifiquen amb més freqüència com a no heterossexuals.

2- Sexualitat

Es recullen quatre dimensions generals de benestar sexual dels i les participants a través de les següents variables: la jerarquia entre la importància del plaer propi i el plaer de l'altra persona en relacions compartides (actuals o futures), el nivell de satisfacció amb la pròpia vida sexual (entesa en un sentit ampli), la relació amb el propi cos i les estratègies d'autoconeixement.

a. Plaer

La gran majoria dels nois i noies donen importància tan el seu propi plaer com el plaer de l'altre en les seves relacions sexuals (83,7%). Per sexes, les noies declaren més freqüentment que donen o donarien tanta importància al seu plaer com al de la persona que està amb elles, opinió més freqüent també entre els nois i noies més joves respecte els més grans. El percentatge de nois i noies que només pensen amb el seu plaer és minoritari (5,8%), i s'observa una major proporció en els nois i noies majors de 16 anys (13,1% en nois i 8,1% en noies, respectivament) (Taula 5).

Taula 5. Plaer, compartit amb una altra persona, durant les relacions sexuals dels i les adolescents i joves per grup d'edat i sexe

		16 o menys (n=247) ^o	més de 16 (n=122) ^o	Total (n=369)
Nois*	Dono/Donaria més importància al plaer de l'altra persona que el meu propi	10,1%	22,1%	14,1%
	Dono/Donaria tanta importància al meu plaer com el de la persona que està amb mi	86,6%	64,8%	79,4%
	Dono/Donaria més importància al meu plaer que el de l'altra persona	3,2%	13,1%	6,5%
		16 o menys (n=288) ^o	més de 16 (n=297) ^o	Total (n=585)
Noies*	Dono/Donaria més importància al plaer de l'altra persona que el meu propi	5,9%	10,1%	8,0%
	Dono/Donaria tanta importància al meu plaer com el de la persona que està amb mi	91,3%	81,8%	86,5%
	Dono/Donaria més importància al meu plaer que el de l'altra persona	2,8%	8,1%	5,5%

*p<0,05; ^op<0,05

b. Satisfacció

Més de la meitat dels o les participants declara que sovint o sempre ha estat satisfet/a amb la seva vida sexual, independentment de que hagin tingut o no relacions sexuals (55,8%) i no s'observen diferències per sexes (Taula 6). En canvi, si que s'observen diferències per grups d'edat, essent els nois i noies més grans els que declaren estar més satisfets.

Taula 6. Satisfacció amb la vida sexual dels i les adolescents i joves per grup d'edat i sexe

		16 o menys (n=239) ^o	més de 16 (n=122) ^o	Total (n=361)
Nois*	Mai	20,5%	7,4%	16,1%
	A vegades	26,4%	32,0%	28,3%
	Sovint	23,8%	27,9%	25,2%
	Sempre	29,3%	32,8%	30,5%

		16 o menys (n=281) ^o	més de 16 (n=298) ^o	Total (n=579)
Noies*	Mai	23,1%	9,1%	15,9%
	A vegades	21,4%	33,2%	27,5%
	Sovint	22,8%	22,5%	22,6%
	Sempre	32,7%	35,2%	34,0%

*p=ns; ^op<0,05

c. Sentir-se a gust amb el propi cos

Quan es pregunta als i les adolescents i joves amb la freqüència que s'han sentit a gust amb el propi cos, el 67% declaren sentir-se sovint i sempre a gust amb el propi cos, però aquest percentatge augmenta fins el 81,3% en els nois. Les noies, en canvi, declaren amb més freqüència que els nois sentir-s'hi a gust a vegades o mai (Taula 7). El patró per edat mostra que són especialment els nois més joves els que se senten més freqüentment a gust.

Taula 7. Sentir-se a gust amb el propi cos dels i les adolescents i joves per grup d'edat i sexe

		16 o menys (n=252) ^o	més de 16 (n=123) ^o	Total (n=375)
Nois*	Mai	1,6%	6,5%	3,4
	A vegades	11,9%	23,6%	15,7%
	Sovint	33,3%	28,5%	31,7%
	Sempre	53,2%	41,5%	49,3%

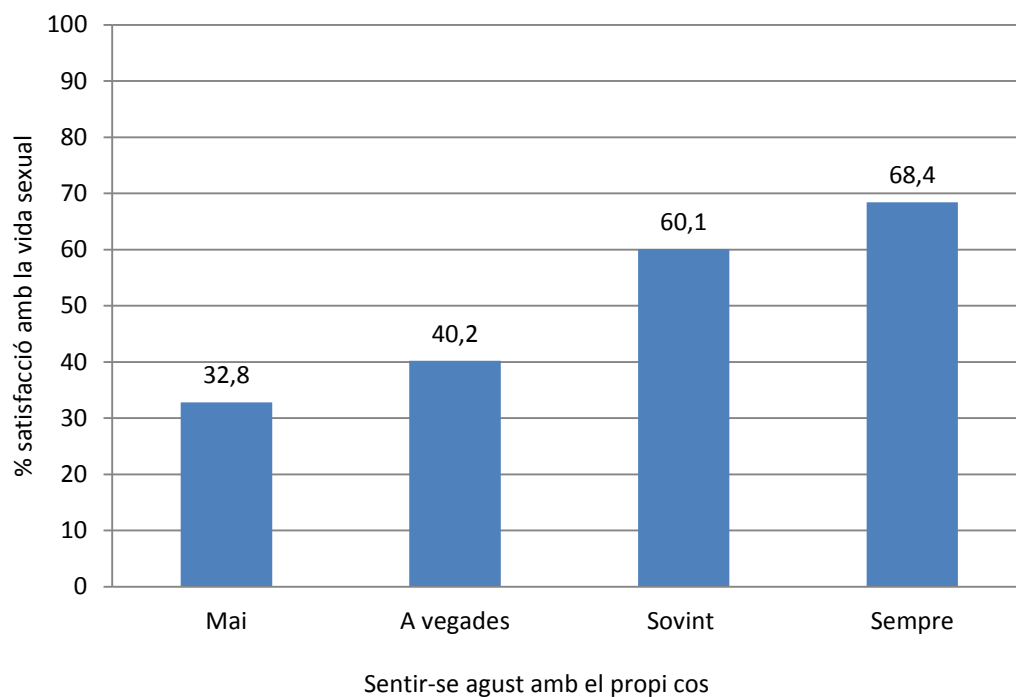
		16 o menys (n=291) ^{oo}	més de 16 (n=298) ^{oo}	Total (n=589)
Noies*	Mai	8,9%	5,7%	7,3%
	A vegades	30,9%	39,3%	35,1%
	Sovint	32,0%	31,9%	31,9%
	Sempre	28,2%	23,2%	25,6%

*p<0,05; ^o p<0,05; ^{oo}p<0,1

Els nois i noies que no s'identifiquen com a persones heterosexuales (homosexuals, bisexuals o altres) estan menys sovint a gust amb el propi cos que les persones heterosexuales (69% dels heterosexuales estan sovint o sempre a gust respecte 55,7% dels que no s'identifiquen com a heterosexuales) (p<0,05).

S'observa una relació entre sentir-se a gust amb el propi cos i la satisfacció amb la vida sexual. Els nois i noies que no sempre o sovint se senten a gust amb el propi cos declaren menys satisfacció que la resta dels/les joves (Gràfic 3).

Gràfic 3. Satisfacció amb la vida sexual segons com se senten els/les joves amb el propi cos*

* $p < 0,001$

d. Autoconeixement

L'estratègia d'autoconeixement més freqüent pel conjunt dels i les adolescents i joves és mantenir una bona higiene dels genitals (82,9%) i la menys freqüent són les revisions mèdiques (29,3%). La Taula 8 compara les estratègies d'autoconeixement més freqüents en nois i noies. Els nois observen els seus genitals i reconeixen els punts de plaer i identifiquen un orgasme amb més freqüència que les noies. Aquestes, en canvi, fan més revisions mèdiques. S'observen diferències per edat, en el cas de les noies.

Taula 8. Estratègies d'autoconeixement dels i les adolescents i joves per grup d'edat i sexe

		16 o menys (n=223)	més de 16 (n=118)	Total (n=341)
Nois	Observo el meus genitals*	42,6%	51,7%	45,7%
	Reconec els punts de plaer del meu cos* ^o	52,0%	65,3%	56,6%
	Mantinc una bona higiene dels meus genitals*	80,3%	78,8%	79,8%
	Vaig a revisions mèdiques periòdicament* ^{oo}	13,9%	21,2%	16,4%
	Sé identificar un orgasme*	51,6%	57,6%	53,7%
	Faig seguiment de la meva menstruació	-	-	-
		16 o menys (n=283) ^o	més de 16 (n=293) ^o	Total (n=576)
Noies	Observo el meus genitals*	17,7%	44,4%	31,2%
	Reconec els punts de plaer del meu cos*	37,1%	58,0%	47,7%
	Mantinc una bona higiene dels meus genitals*	89,4%	80,2%	84,7%
	Vaig a revisions mèdiques periòdicament*	25,4%	48,8%	37,3%
	Sé identificar un orgasme*	31,8%	52,9%	42,5%
	Faig seguiment de la meva menstruació	74,2%	63,8%	68,9%

*p<0,05; ^op<0,05; categories no excloents

e. Aplicacions (apps) i xarxes socials

Un 10,5% dels adolescents i joves utilitzen apps per lligar, però, s'observa que els nois fan més ús de les xarxes socials que les noies (Taula 9). El patró per edats mostra com són els nois i noies més grans els que fan més ús de les apps i xarxes socials respecte els més joves.

Taula 9. Ús d'apps i xarxes socials per lligar per part dels i les adolescents i joves per grup d'edat i sexe.

		16 o menys (n=251) ^o	més de 16 (n=121) ^o	Total (n=372)
Nois*	Sí	11,2%	21,5%	14,5%
	No	88,8%	78,5%	85,5%

		16 o menys (n=293) ^o	més de 16 (n=284) ^o	Total (n=577)
Noies*	Sí	5,5%	10,2%	7,8%
	No	94,5%	89,8%	92,2%

*p<0,05; ^o p<0,05

D'entre els i les adolescents i joves que diuen utilitzar alguna app per lligar, les citades més freqüentment són *l'instagram* (41,2%) i el *whatsaap* (40,2%), seguit del *Tinder* (18,6%).

3- Experiències sexuals i edat d'inici

a. Al llarg de la vida

El 85,1% (n=825/969) dels i les adolescents i joves han realitzat alguna pràctica sexual amb alguna altra persona alguna vegada a la vida i s'observen diferències per edat, però no per sexes (Taula 10).

Taula 10. Haver realitzat alguna pràctica sexual amb una altra persona al llarg de la vida, entre els i les adolescents i joves per grup d'edat i sexe[^]

		16 o menys (n=244) ^o	més de 16 (n=118) ^o	Total (n=362)
Nois*	Sí	78,7%	94,1%	83,7%
	No	21,3%	5,9%	16,3%

		16 o menys (n=288) ^o	més de 16 (n=297) ^o	Total (n=585)
Noies*	Sí	77,6%	96,3%	87,1%
	No	24,0%	3,7%	13,7%

*p=ns; ^op<0,05; [^] s'exclou la masturbació a un mateix

Les pràctiques més prevalents en el conjunt de nois i noies són els petons i les carícies (82,2%), la masturbació a un mateix (58,4%), i la penetració (penis-vagina) que han practicat la meitat dels participants (49,6%). S'observen diferències significatives per sexes en gairebé totes les pràctiques. Les noies

realitzen la masturbació a l'altra, el sexe oral, la penetració vaginal i amb joguines, així com la fricció penis-vulva amb més freqüència que els nois. En canvi, les noies realitzen la masturbació a una mateixa amb menys freqüència que els nois (41,5% i 85,1%, respectivament) (Taula 11).

Taula 11. Tipus de pràctiques sexuals realitzades alguna vegada a la vida pels i les adolescents i joves per grup d'edat i sexe[^]

		16 o menys	més de 16	Total
Nois	Masturbació a un mateix (n=363)*	84,8%	85,7%	85,1%
	Masturbació a l'altra (n=364)* ^o	26,5%	60,5%	37,6%
	Petons i carícies (n=364) ^o	77,1%	89,1%	81,0%
	Sexe oral (n=365)* ^o	20,7%	64,7%	35,1%
	Penetració penis-vagina (n=364)* ^o	24,4%	75,4%	40,9%
	Penetració penis-anus (n=365) ^o	3,7%	29,4%	12,1%
	Penetració amb joguines (n=365)* ^o	9,3%	25,2%	14,5%
	Fricció vulva-vulva (n=364)	-	-	-
	Fricció penis-vulva (n=364)** ^o	2,0%	8,4%	4,1%
			16 o menys	més de 16
Noies	Masturbació a una mateixa (n=585)* ^o	31,7%	51,2%	41,5%
	Masturbació a l'altra (n=585)* ^o	39,0%	58,6%	48,9%
	Petons i carícies (n=584) ^o	75,1%	91,5%	83,4%
	Sexe oral (n=585)* ^o	27,9%	65,1%	46,7%
	Penetració penis-vagina (n=585)* ^o	28,3%	81,4%	55,0%
	Penetració penis-anus (n=585) ^o	3,1%	16,6%	9,9%
	Penetració amb joguines (n=585)* ^o	27,9%	38,6%	33,3%
	Fricció vulva-vulva (n=585) ^o	2,1%	10,2%	6,2%
	Fricció penis-vulva (n=584)**	1,7%	2,4%	2,1%

* p<0,05; **p<0,1 ^op<0,05; [^]respecte del total

Les pràctiques també varien en funció de l'edat. En general els i les participants més grans han estat més actius sexualment en qualsevol de les pràctiques, si exceptuem la masturbació a un mateix en el cas dels nois i la fricció penis-vulva en el cas de les noies.

b. Els últims 12 mesos

La prevalença d'activitat sexual els últims 12 mesos és del 79,4% (n=639/805) pel conjunt d'adolescents i joves, però les noies han sigut més actives sexualment que els nois. La majoria dels i les participants de més de 16 anys declaren haver realitzat alguna pràctica sexual en els últims 12 mesos (Taula 12).

Taula 12. Haver realitzat alguna pràctica sexual amb alguna altra persona els últims 12 mesos, entre els i les adolescents i joves per grup d'edat i sexe[^]

		16 o menys (n=175) ^o	més de 16 (n=104) ^o	Total (n=279)
Nois*	Sí	64,0%	90,4%	73,8%
	No	36,0%	9,6%	26,2%

		16 o menys (n=239) ^o	més de 16 (n=269) ^o	Total (n=508)
Noies*	Sí	68,6%	95,2%	82,7%
	No	31,4%	4,8%	17,3%

*p<0,05; ^o p<0,05; [^]respecte del total; s'exclou la masturbació a un mateix; aquesta variable té força no respostes per la forma com es formulava raó per la qual s'ha de considerar amb prudència

Les pràctiques més freqüents els 12 últims mesos són els petons i carícies (68,2%) i la masturbació pròpia (46,5%). S'observen diferències en gairebé totes les pràctiques entre nois i noies igual com succeïa amb les pràctiques realitzades algun cop a la vida (Taula 13).

Taula 13. Tipus de pràctiques sexuals els últims 12 mesos, en els i les adolescents i joves per grup d'edat i sexe[^]

		16 o menys	més de 16	Total
Nois	Masturbació a un mateix (n=260)*	71,5%	75,8%	73,1%
	Masturbació a l'altra (n=322)* ^o	17,9%	42,4%	25,5%
	Petons i carícies (n=253)* ^o	53,7%	70,8%	59,7%
	Sexe oral (n=327)* ^o	11,5%	48,5%	22,9%
	Penetració penis-vagina (n=317)* ^o	15,8%	56,8%	28,1%
	Penetració penis-anus (n=350) ^o	1,7%	17,6%	6,6%
	Penetració amb joguines (n=350)* ^o	7,1%	16,4%	10,0%
	Fricció vulva-vulva (n=359)	-	-	-
	Fricció penis-vulva (n=363)* ^o	1,6%	6,8%	3,3%
		16 o menys	més de 16	Total
Noies	Masturbació a una mateixa (n=534)* ^o	23,2%	44,6%	33,9%
	Masturbació a l'altra (n=504)* ^o	28,2%	49,2%	38,7%
	Petons i carícies (n=441)* ^o	60,7%	85,2%	73,5%
	Sexe oral (n=523)* ^o	20,6%	56,6%	38,2%
	Penetració penis-vagina (n=516)* ^{oo}	18,6%	72,7%	45,2%
	Penetració penis-anus (n=570) ^o	1,7%	9,9%	5,8%
	Penetració amb joguines (n=541)* ^o	19,3%	28,8%	24,0%
	Fricció vulva-vulva (n=578) ^o	1,0%	8,3%	4,7%
	Fricció penis-vulva (n=579)*	0,7%	1,4%	1,0%

* p<0,05 ^op<0,05; [^]respecte del total; aquestes variables tenen molts valors perduts i es podria estar infraestimant alguna pràctica

Tal i com ja hem vist en les pràctiques sexuals algun cop a la vida, el patró per edat és diferent entre els més joves i més grans de 16 anys. En general els més grans han estat més actius sexualment en qualsevol de les pràctiques, excepte la

masturbació a un mateix en nois o la fricció penis-vulva en les noies on no s'observen diferències estadísticament significatives per edat .

La meitat de les i els adolescents i joves han realitzat alguna pràctica de penetració anal o vaginal els últims 12 mesos (48,6%), superior en el cas de les noies (54,6%) i en els nois i noies més grans de 16 anys (Taula 14).

Taula 14. Penetració (vaginal o anal) els últims 12 mesos dels i les adolescents i joves per grup d'edat i sexe^

		16 o menys (n=235) ^o	més de 16 (n=112) ^o	Total (n=347)
Nois*	Sí	21,3%	75,0%	38,6%
	No	78,7%	25,0%	61,4%

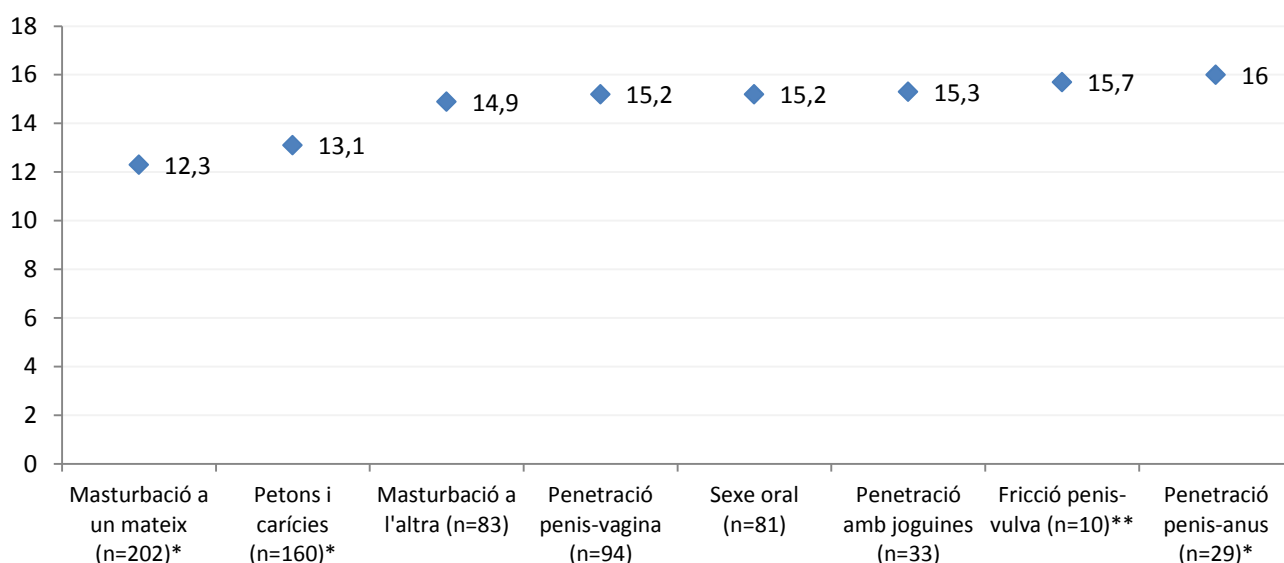
		16 o menys (n=288) ^o	més de 16 (n=288) ^o	Total (n=576)
Noies*	Sí	28,8%	80,6%	54,7%
	No	71,2%	19,4%	45,3%

* p<0,05; ^o p<0,05^ respecte del total

c. Edat d'inici

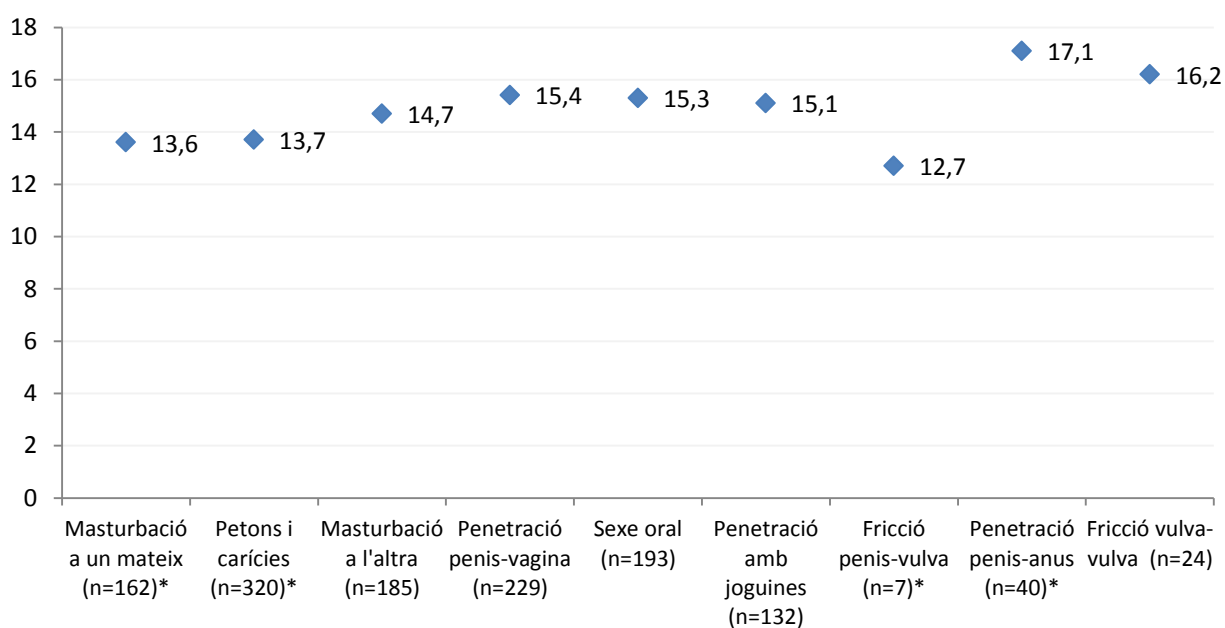
La pràctica que s'inicia abans és la masturbació a un mateix (12,9 anys) i la pràctica més tardana és la penetració anal amb 16,6 anys. Els gràfics 4 i 5 mostren les edats d'inici de les pràctiques en nois i noies respectivament. Els nois s'inicien abans en la masturbació a un mateix, en els petons i carícies i la penetració anal que les noies. La penetració vaginal s'inicia als 15 anys tan pels nois com per les noies.

Gràfic 4. Edat mitjana d'inici de les pràctiques sexuals dels nois

* $p < 0,05$; ** $p < 0,1$

Gràfic 5. Edat mitjana d'inici de les pràctiques sexuals de les noies

* $p < 0,05$; ** $p < 0,1$

4- Relacions sexuals i ús del preservatiu segons tipus de parella

Més de la meitat dels participants declaren haver tingut una parella (estable i/o ocasional) el darrer any (58,6%). Les noies declaren amb més freqüència que els nois haver tingut alguna parella en aquest període de temps (63,6% i 50,7% respectivament) ($p < 0,05$).

Experiència amb la parella ocasional

El 44,8% de joves declaren tenir o haver tingut parella ocasional l'últim any. Els nois i noies més grans declaren haver tingut parella ocasional amb més freqüència que els més joves. No s'observen diferències estadísticament significatives per sexe (Taula 15).

Taula 15. Parella ocasional els últims 12 mesos, entre els i les adolescents i joves per sexe i edat

		16 o menys (n=230) ^o	més de 16 (n=123) ^o	Total (n=353)
Nois*	Sí	30,9%	61,8%	41,6%
	No	69,1%	38,2%	58,4%

		16 o menys (n=261) ^o	més de 16 (n=296) ^o	Total (n=557)
Noies*	Sí	28,4%	62,5%	46,5%
	No	71,6%	37,5%	53,5%

*p=ns; ^op<0,05

Entre aquells nois i noies que tenen o han tingut parella ocasional el darrer any (n=417), el 50,4% han practicat la penetració vaginal o anal (Taula 16). Per sexes, no s'observen diferències. A més a més, s'observa un patró per edat diferent en nois i noies, tot i que no és estadísticament significatiu en les noies. Mentre que les noies de 16 anys o menys són les que declaren haver realitzat més la penetració (55,4% respecte 44,3%), en els nois el patró és l'oposat, essent els nois de més de 16 anys el que declaren haver practicat més la penetració (68,4% respecte 39,4%).

Taula 16. Penetració vaginal i/o anal amb la parella ocasional els últims 12 mesos, entre els i les adolescents i joves per sexe i edat

		16 o menys (n=71) ^o	més de 16 (n=76) ^o	Total (n=147)
Nois*	<i>Sí</i>	39,4%	68,4%	54,4%
	<i>No</i>	60,6%	31,6%	45,6%

		16 o menys (n=74)	més de 16 (n=185)	Total (n=259)
Noies*	<i>Sí</i>	55,4%	44,3%	47,5%
	<i>No</i>	44,6%	55,7%	52,6%

*p=ns; ^op<0,05

Entre els nois i noies que han practicat la penetració amb la parella ocasional (n=210), els 71,6% han utilitzat el preservatiu en l'última pràctica sexual. No s'observen diferències per sexe, però s'observa un patró diferent per edats. Les noies de més de 16 anys l'utilitzen més que les més joves (80% respecte 60,5%) i, en canvi, els nois de 16 anys o menys són els que en fan més ús (81,5% respecte 57,1%) (Taula 17).

Taula 17. Ús del preservatiu en l'última pràctica sexual amb penetració amb la parella ocasional entre els i les adolescents i joves per sexe i edat ^

		16 o menys (n=27) ^o	més de 16 (n=49) ^o	Total (n=76)
Nois*	<i>Sí</i>	81,5%	57,1%	65,8%
	<i>No</i>	18,5%	42,9%	34,2%

		16 o menys (n=38) ^o	més de 16 (n=80) ^o	Total (n=118)
Noies*	<i>Sí</i>	60,5%	80,0%	73,7%
	<i>No</i>	39,5%	20,0 %	26,3%

*p=ns; ^op<0,05; ^entre els que han realitzat penetració amb la parella ocasional.

Entre els nois i noies que han utilitzat el preservatiu en la darrera penetració vaginal i/o anal amb la parella ocasional (n=144), tres quartes parts n'han fet ús des del principi (77,1%). S'observa un patró per edat diferent en el grup de noies, essent les més joves les que fan un ús més consistent durant la relació sexual (entès com l'ús des de l'inici de la relació) que les més grans (Taula 18).

Taula 18. Ús del preservatiu des de l'inici de l'última relació sexual amb penetració, entre els i les adolescents i joves per sexe i edat ^

		16 o menys (n=22) ^{oo}	més de 16 (n=28) ^{oo}	Total (n=50)
Nois*	<i>Sí</i>	95,5%	78,6%	86,0%
	<i>No</i>	4,5%	21,4%	14,0%

		16 o menys (n=23) ^o	més de 16 (n=64) ^o	Total (n=87)
Noies*	<i>Sí</i>	95,7%	67,2%	74,7%
	<i>No</i>	4,3%	32,8%	25,3%

*p<0,1; ^op<0,05; ^{oo}p<0,1 ^entre els que han utilitzat el preservatiu quan han practicat la penetració amb la parella ocasional

Experiència/Conducta amb la parella estable

El 49,2% dels i les adolescents i joves declaren tenir o haver tingut una parella estable el darrer any i s'observen diferències per sexes i segons grup d'edat. Les noies i els nois més grans declaren amb més freqüència haver-ne tingut (Taula 19).

Taula 19. Parella estable els últims 12 mesos, entre els i les adolescents i joves per sexe i edat

		16 o menys (n=226) ^o	més de 16 (n=123) ^o	Total (n=349)
Nois*	<i>Sí</i>	28,3%	65,0%	41,3%
	<i>No</i>	71,7%	35,0%	58,7%

		16 o menys (n=266) ^o	més de 16 (n=296) ^o	Total (n=562)
Noies*	<i>Sí</i>	31,6%	75,0%	54,4%
	<i>No</i>	68,4%	25,0%	45,6%

* p<0,05, ^o p<0,05

Entre aquells nois i noies que tenen o han tingut parella estable el darrer any (n=459), el 74,7% han practicat la penetració vaginal i/o anal i són les noies les que han realitzat més aquesta pràctica. Per grups d'edat, els nois més grans han practicat més la penetració que els més joves (Taula 20).

Taula 20. Penetració vaginal i/o anal amb la parella estable els últims 12 mesos, entre els i les adolescents i joves per sexe i edat

		16 o menys (n=64) ^o	més de 16 (n=80) ^o	Total (n=144)
Nois*	<i>Sí</i>	54,7%	77,5%	67,4%
	<i>No</i>	45,3%	22,5%	32,6%

		16 o menys (n=84)	més de 16 (n=222)	Total (n=306)
Noies*	<i>Sí</i>	75,0%	79,3%	78,1%
	<i>No</i>	25,0%	20,7%	21,9%

*p<0,05; ^op<0,05

Entre els nois i noies que han practicat la penetració amb la parella estable, el 67,9% han utilitzat el preservatiu en la darrera relació sexual i d'aquests, el 66,7% ho ha fet des de l'inici. Per sexes, observem que els nois han fet més ús del preservatiu que les noies (Taula 21).

Per edat, no s'observen diferències en l'ús del preservatiu, però sí en la consistència d'ús, ja que els nois i les noies més joves utilitzen més el preservatiu des del principi de la relació (Taules 21 i 22).

Taula 21. Ús del preservatiu en l'última pràctica sexual amb penetració amb la parella estable entre els i les adolescents i joves per sexe i edat ^

		16 o menys (n=35) ^o	més de 16 (n=58) ^o	Total (n=93)
Nois*	<i>Sí</i>	85,7%	70,7%	76,3%
	<i>No</i>	14,3%	29,3%	23,7%

		16 o menys (n=62) ^o	més de 16 (n=174) ^o	Total (n=236)
Noies*	<i>Sí</i>	59,7%	65,5%	64,0%
	<i>No</i>	40,3%	34,5%	36,0%

*p<0,05; ^op=ns, ^entre els que han realitzat la penetració vaginal o anal amb la parella estable

Taula 22. Ús del preservatiu des de l'inici de l'última relació sexual amb penetració entre els i les adolescents i joves per sexe i edat ^

		16 o menys (n=30) ^o	més de 16 (n=41) ^o	Total (n=71)
Nois*	<i>Sí</i>	86,7%	61,0%	71,8%
	<i>No</i>	13,3%	39,0%	28,2%
		16 o menys (n=37) ^o	més de 16 (n=114) ^o	Total (n=151)
Noies*	<i>Sí</i>	81,1%	57,9%	63,6%
	<i>No</i>	18,9%	42,1%	36,4%

*p=ns; ^op<0,05; ^entre els que han tingut parella i han realitzat alguna pràctica penetrativa amb preservatiu

5- Mètodes preventius i anticonceptius

a. Relacions sexuals amb penetració

La prevalença d'ús d'algun mètode anticonceptiu o preventiu d'ITS, entre els que han practicat la penetració vaginal i/o anal el darrer any (n=459), és del 85,8%. Per sexes, és més elevada la prevalença en les noies (89%) respecte els nois (78%). Per edat només s'observa com les noies més joves declaren amb més freqüència no haver-se trobat en la situació de necessitar utilitzar un mètode preventiu (Taula 23).

Taula 23. Estratègies preventives entre els i les adolescents i joves que han practicat la penetració l'últim any per sexe i edat

		16 o menys (n=46)	més de 16 (n=79)	Total (n=125)
Nois	<i>No s'ha donat la situació*</i>	8,7%	11,4%	10,4%
	<i>Evito tenir relacions sexuals amb penetració</i>	4,3%	1,3%	2,4%
	<i>No he fet servir cap mètode preventiu*</i>	13,0%	17,7%	16,0%
	<i>Si mètode preventiu*</i>	84,8%	73,4%	77,6%

		16 o menys (n=81)	més de 16 (n=229)	Total (n=310)
Noies	<i>No s'ha donat la situació*^o</i>	9,9%	2,6%	4,5%
	<i>Evito tenir relacions sexuals amb penetració</i>	3,7%	2,2%	2,6%
	<i>No he fet servir cap mètode preventiu*</i>	4,9%	9,6%	8,4%
	<i>Si mètode preventiu*</i>	91,4%	88,2%	89,0%

*p<0,05; ^o p=0,05; categories no excloents

Si d'entre els i les adolescents i joves excloem els que han utilitzat algun mètode preventiu no efectiu (mètodes naturals o la marxa enrere), la prevalença d'ús de mètodes anticonceptius efectius és del 80,6% i s'observen diferències per sexes. Les noies afirmen haver utilitzat mètodes efectius amb més freqüència que els nois (83,5% respecte 73,2%) (p<0,05).

Els mètodes més utilitzats entre els nois i noies que han practicat la penetració vaginal i/o anal el darrer any són el preservatiu (68,2%) i la marxa enrere (37,8%). La Taula 24 compara la prevalença dels mètodes anticonceptius entre els nois i noies que han practicat la penetració el darrer any. Les noies fan un major ús de la marxa enrere i dels anticonceptius hormonal que els nois.

Per grups d'edat, s'observen diferències en el grup de noies. Les noies més joves fan un major ús del preservatiu i un menor ús de l'anticoncepció hormonal i del preservatiu femení que les més grans (Taula 24).

Taula 24. Prevalença de mètodes preventius utilitzats en les relacions sexuals amb penetració de l'últim any entre els i les adolescents i joves per sexe i edat ^

	16 o menys (n=46)	més de 16 (n=79)	Total (n=125)	
Nois	<i>Preservatiu</i>	73,9%	63,3%	67,2%
	<i>Anticonceptius hormonal^{*oo}</i>	0%	6,3%	4,0%
	<i>Retirada[*]</i>	23,9%	29,1%	27,2%
	<i>Mètodes reversibles de llarga durada^{oo}</i>	0%	6,3%	4,0%
	<i>Diafragma</i>	0%	1,3%	0,8%
	<i>Preservatiu femení</i>	6,5%	7,6%	7,2%
	<i>Mètodes naturals</i>	4,3%	5,1%	4,8%
	<i>Altre</i>	-	-	-
	16 o menys (n=81)	més de 16 (n=228)	Total (n=309)	
Noies	<i>Preservatiu^o</i>	79,0%	64,5%	68,3%
	<i>Anticonceptius hormonal^{*o}</i>	14,8%	29,8%	25,9%
	<i>Retirada[*]</i>	44,4%	41,2%	42,1%
	<i>Mètodes reversibles de llarga durada</i>	1,2%	3,1%	2,6%
	<i>Diafragma</i>	0%	2,2%	1,6%
	<i>Preservatiu femení^o</i>	2,5%	11,4%	9,1%
	<i>Mètodes naturals</i>	8,6%	4,8%	5,8%
	<i>Altre</i>	0%	0,9%	0,6%

*p<0,05;^op<0,05 ^{oo}p<0,1 ^entre els que han practicat la penetració el darrer any; categories no excloents

b. Relacions sexuals orals

Entre els i les adolescents i joves que han practicat el sexe oral en els darrers 12 mesos (n=281), la freqüència d'ús d'algun mètode preventiu durant les relacions sexuals orals és de 9,8%, essent el preservatiu el mètode més freqüent tant per nois com per noies (7,3%). La Taula 25 mostra les estratègies preventives entre els nois i noies que han practicat el sexe oral.

Taula 25. Estratègies preventives entre els que han practicat sexe oral els últims 12 mesos, entre els i les adolescents i joves per sexe i edat[^]

		16 o menys (n=25)	més de 16 (n=48)	Total (n=73)
Nois	<i>No s'ha donat la situació</i>	4,0%	12,5%	9,5%
	<i>Evito tenir relacions sexuals orals**</i>	4,0%	10,4%	8,2%
	<i>No he fet servir cap mètode preventiu</i>	80,0%	70,8%	74,0%
	<i>Si mètode preventiu^o</i>	16,0%	4,2%	8,2%

		16 o menys (n=54)	més de 16 (n=143)	Total (n=197)
Noies	<i>No s'ha donat la situació</i>	3,7%	9,1%	7,6%
	<i>Evito tenir relacions sexuals orals**</i>	5,6%	2,1%	3,0%
	<i>No he fet servir cap mètode preventiu</i>	85,2%	78,3	80,2%
	<i>Si mètode preventiu</i>	9,3%	10,6%	10,2%

** p<0,1; ^o p<0,1; [^]entre els que han declarat haver tingut relacions oral els últims 12 mesos

Taula 26. Mètodes utilitzats en el sexe oral l'últim any, entre els i les adolescents i joves per sexe i edat

		16 o menys (n=24) ^o	més de 16 (n=48) ^o	Total (n=72)
Nois*	<i>Preservatiu</i>	12,5%	4,2	6,9%
	<i>Dental dam/bandes de làtex</i>	0,0%	0,0%	0,0%
	<i>Altres</i>	0,0%	0,0%	0,0%

		16 o menys (n=54) ^o	més de 16 (n=142) ^o	Total (n=196)
Noies*	<i>Preservatiu</i>	7,4%	7,0%	7,1%
	<i>Dental dam/bandes de làtex</i>	0,0%	4,2%	3,1%
	<i>Altres</i>	1,9%	1,4%	1,5%

^op=ns; *entre els joves que han practicat sexe oral el darrer any

6- Avortament i anticoncepció d'emergència

Entre els nois i noies que han tingut parella alguna vegada a la vida, una quarta part ha utilitzat l'anticoncepció d'emergència (24,6%). D'aquests, més de la meitat una vegada (57,1%), un 28,6% dues i 14,2% tres o més. La Taula 27 mostra les diferències per sexe i per edat en l'ús de l'anticoncepció d'emergència. Les noies n'han fet més ús que les parelles femenines dels nois i les noies més grans hi han recorregut més que les noies més joves.

Taula 27. Anticoncepció d'emergència alguna vegada a la vida dels i les adolescents i joves per grup d'edat i sexe

		16 o menys (n=146) ^o	més de 16 (n=105) ^o	Total (n=251)
Nois*	Sí	9,6%	30,5%	18,3%
	No	90,4%	69,5%	81,7%

		16 o menys (n=171) ^o	més de 16 (n=275) ^o	Total (n=446)
Noies*	Sí	17,0%	36,0%	28,7%
	No	83,0%	64,0%	71,3%

*p<0,05; ^o p<0,05

No hi ha diferències en la freqüència d'ús de l'anticoncepció d'emergència ni per edat ni per sexe.

Taula 28. Freqüència d'ús anticoncepció d'emergència dels i les adolescents i joves per grup d'edat i sexe

		16 o menys (n=9) ^o	més de 16 (n=29) ^o	Total (n=38)
Nois*	1	44,0%	69,0%	63,2%
	2	44,4%	20,7%	26,3%
	3 o més	11,1%	10,3%	10,5%

		16 o menys (n=25) ^o	més de 16 (n=89) ^o	Total (n=114)
Noies*	1	60,0%	52,8%	55,3%
	2	24,0%	31,5%	29,8%
	3 o més	12,0%	15,7%	14,9%

*^op=ns;

Entre els nois i noies que el darrer any declaren haver tingut parella ocasional amb qui han practicat la penetració, el 16,9% han utilitzat l'anticoncepció d'emergència en aquest període. La Taula 29 mostra la freqüència d'ús per edat i sexe.

Taula 29. Ús de l'anticoncepció d'emergència amb parella ocasional l'últim any entre i les adolescents i joves per grup d'edat i sexe[^]

		16 o menys (n=21) ^o	més de 16 (n=28) ^o	Total (n=49)
Nois*	<i>Sí</i>	9,5%	14,3	12,2%
	<i>No</i>	90,5%	85,7%	87,8%

		16 o menys (n=22) ^o	més de 16 (n=64) ^o	Total (n=86)
Noies*	<i>Sí</i>	22,7%	20,3%	20,9%
	<i>No</i>	77,3%	79,7%	79,1%

^op=ns; entre els que han tingut parella i han realitzat alguna pràctica penetrativa

Entre els que el darrer any declaren haver tingut parella estable amb qui han practicat la penetració, al voltant d'una quarta part han utilitzat l'anticoncepció d'emergència (21,5%). La Taula 30 mostra la freqüència d'ús per edat i sexe.

Taula 30. Ús de l'anticoncepció d'emergència amb parella estable l'últim any entre i les adolescents i joves per grup d'edat i sexe[^]

		16 o menys (n=28) ^o	més de 16 (n=40) ^o	Total (n=68)
Nois*	<i>Sí</i>	21,4%	17,5%	19,1%
	<i>No</i>	78,6%	82,5%	80,9%

		16 o menys (n=36) ^o	més de 16 (n=113) ^o	Total (n=149)
Noies*	<i>Sí</i>	27,8%	22,1%	23,5%
	<i>No</i>	72,2%	77,9%	76,5%

^o*p=ns [^]entre els que han tingut parella i han realitzat alguna pràctica penetrativa

Entre els que han tingut alguna parella a la vida, el 6% han tingut algun avortament (ells/elles o les seves parelles) i la proporció augmenta amb l'edat de manera significativa i varia segons si es pregunta al noi o la noia (Taula 31).

Taula 31. Avortament alguna vegada a la vida dels i les adolescents i joves per grup d'edat i sexe

		16 o menys (n=151) ^o	més de 16 (n=108) ^o	Total (n=259)
Nois*	<i>Sí</i>	1,3%	9,3%	4,6%
	<i>No</i>	98,7%	90,7%	95,4%
		16 o menys (n=175) ^o	més de 16 (n=276) ^o	Total (n=451)
Noies*	<i>Sí</i>	2,3%	10,1%	7,1%
	<i>No</i>	97,7%	89,9%	92,9%

*p<0,05; ^op<0,05

7- Consum d'alcohol i drogues en les relacions sexuals

La meitat dels i les adolescents i joves ha consumit alcohol o drogues en les relacions sexuals al darrer any (50,2%). Segons tipus de drogues consumides, la prevalences d'alcohol (42,6%) i *cannabis* (32,6%) són les més elevades.

La Taula 32 compara la prevalença del consum d'alcohol i cadascuna de les drogues que han consumit els nois i noies durant les seves relacions sexuals l'últim any. La prevalença de consum d'alcohol es superior en les noies i per la resta de drogues no s'observen diferències estadísticament significatives per sexe. Hi ha diferències, també, segons edat.

Taula 32. Prevalença de consum d'alcohol o d'altres tipus de drogues els últims 12 mesos abans o durant les relacions sexuals, entre els i les adolescents i joves per edat i sexe[^]

	16 o menys (n=110)	més de 16 (n=93)	Total (n=203)	
Nois	Alcohol* ^o	12,7%	53,8%	31,5%
	Cannabis ^o	12,7%	48,4%	29,1%
	Cocaina ^o	0,0%	15,1%	6,9%
	Speed ^o	0,0%	4,3%	2,0%
	Extasis ^o	0,9%	7,5%	3,9%
	LSD	1,1%	2,2%	1,6%
	Poppers	0,9%	1,1%	0,5%
	Bolets	0,0%	0,0%	0,0%
	Metanfetamina	0,0%	0,0%	0,0%
	Ketamina ^{oo}	0,0%	3,2%	1,5%
	GHB	0,0%	0,0%	0,0%
	Altres	0,9%	2,2%	1,5%
	16 o menys (n=161)	més de 16 (n=254)	Total (n=415)	
Noies	Alcohol* ^o	30,4%	59,4%	48,2%
	Cannabis ^o	19,3%	43,7%	34,2%
	Cocaina ^o	1,9%	13,0%	8,7%
	Speed	0,0%	4,3%	2,2%
	Extasis ^o	0,0%	11,8%	7,2%
	LSD	0,6%	0,8%	0,7%
	Poppers	0,0%	0,0%	0,0%
	Bolets	0,0%	1,2%	0,7%
	Metanfetamina	0,0%	0,0%	0,0%
	Ketamina	0,6%	0,8%	0,7%
	GHB	0,0%	0,0%	0,0%
	Altres	1,9%	2,0%	1,9%

*p<0,05; ^op<0,05; ^{oo}p<0,1; [^]entre els que han tingut relacions al darrer any i responen a la pregunta de drogues

8- Experiències de violència

a. Capacitat de negociació del preservatiu

Si exclouem el 37,7% de nois i noies (n=370) que han declarat no necessitar-ho, el 30,8% dels participants han pogut negociar sempre el preservatiu quan els ha calgut el darrer any i el 26,1% mai. S'observen diferències per edat, essent els més grans els que han declarat amb més freqüència que han utilitzat els mètodes preventius en les relacions sexuals quan han volgut (Taula 33).

Taula 33. Has utilitzat mètodes preventius en les relacions sexuals tan sovint com has volgut, entre els i les adolescents i joves per edat i sexe

		16 o menys (n=97) ^o	més de 16 (n=94) ^o	Total (n=101)
Nois*	<i>No mai</i>	40,2%	20,2%	30,4%
	<i>A vegades</i>	17,5%	29,8%	23,6%
	<i>Sovint</i>	16,5%	19,1%	17,8%
	<i>Sempre</i>	25,8%	30,9%	28,3%
		16 o menys (n=130) ^o	més de 16 (n=233) ^o	Total (n=363)
Noies*	<i>No mai</i>	40,0%	15,5%	24,2%
	<i>A vegades</i>	13,1%	30,0%	24,0%
	<i>Sovint</i>	12,3%	24,0%	19,8%
	<i>Sempre</i>	34,6%	30,5%	32,0%

*p=ns; ^op<0,05

b. Capacitat de dir no a relacions sexuals no desitjades

Si exclouem els 37,6% (n=360) que declaren que no s'ha donat la situació, el 58,6% han pogut rebutjar sempre una relació que no volien i el 12,8% mai. Per sexes, veiem com són els nois a qui els ha costat més rebutjar una relació que no volien i, per edat, han estat les noies més joves les que han pogut dir sempre que no amb més freqüència que les noies més grans, tot i que també declaren amb més proporció que sempre han pogut refusar un relació que no volien (Taula 34).

Taula 34. Ha estat fàcil rebutjar una relació sexual que no volies, entre els i les adolescents i joves per edat i sexe

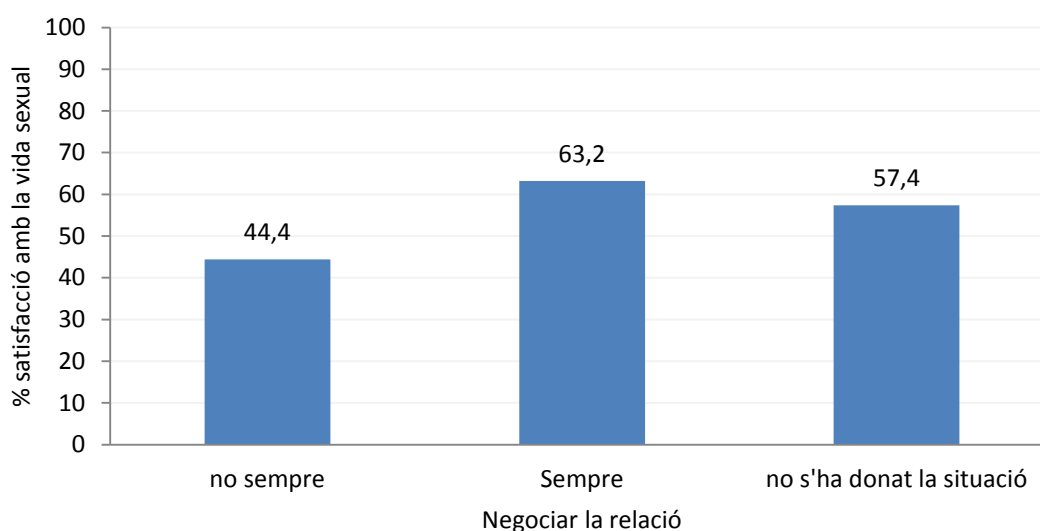
		16 o menys (n=124)	més de 16 (n=85)	Total (n=209)
Noies*	No he pogut dir que no	28,2%	15,3%	23,0%
	A vegades	18,5%	23,5%	20,6%
	Sovint	7,3%	8,2%	7,7%
	Sempre	46,0%	52,9%	48,8%

		16 o menys (n=164) ^o	més de 16 (n=229) ^o	Total (n=393)
Noies*	No he pogut dir que no	9,8%	4,8%	6,9%
	A vegades	6,7%	18,8%	13,7%
	Sovint	6,7%	20,1%	14,5%
	Sempre	76,8%	56,3%	64,9%

*p<0,05; ^op<0,05

Al igual que passava amb la satisfacció amb el propi cos, s'observa una associació entre la capacitat de dir no a relacions sexuals no desitjades (assertivitat sexual) i la satisfacció amb la vida sexual. Els i les adolescents i joves que no sempre han pogut dir "no" a una relació sexual que no volien es mostren més insatisfets amb la seva vida sexual que la resta dels/les joves (Gràfic 6).

Gràfic 6. Satisfacció amb la sexualitat segons assertivitat sexual*

*p<0,001

c. Ofenses verbals, amenaces i pèrdua de llibertat relacionada amb la sexualitat

El 14,9% dels i les participants creuen que han pogut ofendre algú i s'observen diferències per sexe, essent els nois qui declaren que sí amb major proporció (18% vs. 12,7%) (Taula 35).

Taula 35. Creus que has fet sentir malament a algú amb comentaris, actituds o insults en referència a la seva sexualitat, entre els i les adolescents i joves per edat i sexe

		16 o menys (n=247)	més de 16 (n=115)	Total (n=362)
Nois*	<i>Sí</i>	17,8%	18,3%	18,0%
	<i>No</i>	55,9%	53%	55,0%
	<i>No ho sé</i>	26,3%	28,7%	27,1%

		16 o menys (n=288) ^o	més de 16 (n=294) ^o	Total (n=582)
Noies*	<i>Sí</i>	11,5%	13,9%	12,7%
	<i>No</i>	66,0%	55,4%	60,7%
	<i>No ho sé</i>	22,6%	30,6%	26,6%

*p<0,1; ^op<0,05

Una quarta part dels i les participants s'han sentit malament per insults alguna vegada a la vida (26,3%). El 27% ha patit tocaments almenys una vegada, el 9,5% s'ha sentit forçats/des a tenir relacions sexuals mitjançant la força, el 10,4% per insistència i el 5,4% els han amenaçat o els han difós imatges comprometedores per les xarxes socials. Per sexes, les noies declaren amb més freqüència haver-se sentit malament per alguna de les raons citades una o més vegades i per una o diverses persones i per edat són els nois i noies més grans qui han viscut més situacions de malestar. En l'única categoria que no s'observen diferències per edat és en la que fa referència a les amenaces de difondre imatges per internet (Taula 36).

Taula 36. Haver-se sentit malament per alguna de les situacions exposades, entre els i les adolescents i joves per edat i sexe

		16 o menys	més de 16	Total	
Nois*	Haver-se sentit malament per comentaris o insults sobre aspectes de la seva sexualitat (n=354) ^o	<i>no</i>	87,7%	68,6%	81,4%
		<i>una vegada</i>	5,5%	16,9%	9,3%
		<i>més d'una vegada per diverses persones</i>	5,9%	10,2%	7,3%
		<i>més d'una vegada per la mateixa</i>	0,8%	4,2%	2,0%
	Haver patit tocaments sense consentiment (n=353) ^o	<i>no</i>	89,8%	79,5%	86,4%
		<i>una vegada</i>	3,0%	15,4%	7,1%
		<i>més d'una vegada per diverses persones</i>	4,7%	5,1%	4,8%
		<i>més d'una vegada per la mateixa</i>	2,5%	0,0%	1,7%
	Haver vist o haver-se sentit forçat /da a tenir pràctiques sexuals mitjançant la força (n=353) ^o	<i>no</i>	98,3%	91,5%	96,0%
		<i>una vegada</i>	0,8%	6	2,5%
		<i>més d'una vegada per diverses persones</i>	0,8%	2,6%	1,4%
		<i>més d'una vegada per la mateixa</i>	0	0	0%
Haver realitzat pràctiques sexuals per la insistència de l'altre/a o por a la reacció (n=353) ^o	<i>no</i>	96,6%	88,1%	93,8%	
	<i>una vegada</i>	2,6%	9,3%	4,8%	
	<i>més d'una vegada per diverses persones</i>	0,9%	2,5%	1,4%	
	<i>més d'una vegada per la mateixa</i>	0,0%	0,0%	0,0%	
T'han amenaçat o han difós imatges o comentaris ofensius per les xarxes socials (n=352) ^{oo}	<i>no</i>	98,7%	94,0%	97,2%	
	<i>una vegada</i>	0,9%	1,7%	1,1%	
	<i>més d'una vegada per diverses persones</i>	0,4%	3,4%	1,4%	
	<i>més d'una vegada per la mateixa</i>	0,0%	0,9%	0,3%	

		16 o menys	més de 16	Total	
Noies*	Haver-se sentit malament per comentaris o insults sobre aspectes de la teva sexualitat (n=577) ^o	<i>no</i>	82,2%	56,7%	69,3%
		<i>una vegada</i>	5,9%	27,1%	16,6%
		<i>més d'una vegada per diverses persones</i>	11,2%	14,8%	13,0%
		<i>més d'una vegada per la mateixa</i>	0,7%	1,4%	1,0%
	Haver patit tocaments sense consentiment (n=574) ^o	<i>no</i>	69,7%	60,3%	65,0%
		<i>una vegada</i>	15,8%	26,6%	21,3%
		<i>més d'una vegada per diverses persones</i>	12,0%	11,7%	11,8%
		<i>més d'una vegada per la mateixa</i>	2,5%	1,4%	1,9%
	Haver vist o haver-se sentit forçat /da a tenir pràctiques sexuals per força sentit (n=577) ^o	<i>no</i>	94,4%	80,0%	87,3%
		<i>una vegada</i>	4,2%	13,4%	8,8%
		<i>més d'una vegada per diverses persones</i>	0,3%	5,5%	2,9%
		<i>més d'una vegada per la mateixa</i>	1,0%	0,7%	0,9%
Haver realitzat pràctiques sexuals per la insistència de l'altre/a o por a la reacció (n=575) ^o	<i>no</i>	91,9%	82,4%	87,1%	
	<i>una vegada</i>	7,0%	13,8%	10,4%	
	<i>més d'una vegada per diverses persones</i>	0,0%	2,1%	1,0%	
	<i>més d'una vegada per la mateixa</i>	1,1%	1,7%	1,4%	
T'han amenaçat o han difós imatges o comentaris ofensius per les xarxes socials (n=576)	<i>no</i>	93,4%	93,8%	93,6%	
	<i>una vegada</i>	4,9%	5,5%	5,2%	
	<i>més d'una vegada per diverses persones</i>	0,7%	0,0%	0,3%	
	<i>més d'una vegada per la mateixa</i>	1,0%	0,7%	0,9%	

*p<0,05 ^op<0,05; ^{oo}p<0,1

9- Educació sexual

El recurs més utilitzat quan els i les participants han necessitat o que recorrerien si necessitessin ajuda relacionada amb la sexualitat són els amics (78,7%). Per sexes,

les noies comptem més amb la parella i amics/gues i acudeixen més a centres de salut que els nois (Taula 37).

Taula 37. A qui has recorregut o recorreries en cas de necessitar ajuda relacionada amb la sexualitat, entre els i les adolescents i joves per edat i sexe

		16 o menys (n=222)	més de 16 (n=118)	Total (n=340)
Nois	Família ^o	54,1%	37,3%	48,2%
	Parella*	39,6%	44,9%	41,5%
	Amics* ^{oo}	70,3%	78,8%	73,2%
	Internet ^o	41,9%	58,5%	47,6%
	TV	3,2%	2,5%	2,9%
	Escola ^{oo}	5,0%	10,2%	5,8%
	llibres i revistes	4,1%	7,6%	5,3%
	ONG	3,2%	5,1%	3,8%
	Centres de salut* ^o	35,1%	22,9%	30,9%
	Altres [^]	2,7%	3,4%	2,9%

		16 o menys (n=282)	més de 16 (n=289)	Total (n=571)
Noies	Família ^o	57,8%	39,1%	48,3%
	Parella* ^o	45,2%	54,0%	49,6%
	Amics*	83,0%	82,4%	82,7%
	Internet ^o	44,7%	58,1%	51,5%
	TV	2,5%	0,7%	1,6%
	Escola ^{oo}	11,0%	6,6%	8,8%
	llibres i revistes	7,1%	8,3%	7,7%
	ONG	3,5%	5,9%	4,7%
	Centres de salut*	40,2%	34,6%	37,4%
	Altres [^]	2,2%	3,5%	2,8%

*p<0,05; ^op<0,05; ^{oo}p<0,1; [^]inclou CJAS

Per edats les noies més joves recorren més a la família i les més grans a internet. En el cas dels nois més joves recorren més a la família i als centres de salut i menys a internet respecte els més grans.

Si preguntem per la font d'informació més utilitzada sobre sexualitat, els amics i internet són les més citades (66,7% i 52,9% respectivament). Les noies han recorregut amb més freqüència a la família, parella i amics/guies, així com a ONG o centres de salut que els nois (Taula 38).

Taula 38. Font d'informació principal quan has necessitat informació sobre sexualitat, entre els i les adolescents i joves per edat i sexe

		16 o menys (n=207)	més de 16 (n=115)	Total (n=297)
Nois	<i>Família*</i>	27,1%	24,3%	26,1%
	<i>Parella*^o</i>	24,2%	40,0%	29,8%
	<i>Amics*</i>	62,8%	62,6%	62,7%
	<i>Internet*^o</i>	53,6%	72,2%	60,2%
	<i>TV</i>	8,2%	12,2%	9,6%
	<i>Escola**</i>	25,6%	27,0%	26,1%
	<i>llibres i revistes</i>	4,8%	5,2%	5,0%
	<i>ONG*</i>	1,4%	1,7%	1,6%
	<i>Centres de salut*</i>	14,0%	13,0%	13,7%
	<i>Altres ^</i>	5,9%	4,3%	5,4%

		16 o menys (n=265)	més de 16 (n=284)	Total (n=549)
Noies	<i>Família*^{oo}</i>	40,8%	32,7%	36,6%
	<i>Parella*^o</i>	32,5%	40,0%	29,8%
	<i>Amics*</i>	69,4%	71,1%	70,3%
	<i>Internet*^o</i>	41,1%	54,9%	48,3%
	<i>TV</i>	11,7%	8,1%	9,8%
	<i>escola</i>	34,0%	28,5%	31,1%
	<i>llibres i revistes</i>	6,4%	7,4%	6,9%
	<i>ONG*^o</i>	1,9%	6,3%	4,2%
	<i>Centres de salut*</i>	19,2%	20,8%	20,0%
	<i>Altres ^</i>	5,4%	4,2%	4,8%

* p<0,05; **p<0,1; ^op<0,05; ^inclou CJAS

Les noies més grans utilitzen més el recurs de la parella, Internet i ONG i els nois més grans a la parella i Internet que els més joves.

El 43,2% de nois i noies volen rebre més informació sobre sexualitat, especialment i de manera significativa les noies (Taula 39). El 73,6% del conjunt de nois i noies havien rebut informació sobre sexualitat tot i que la proporció de nois que n'havien rebut era inferior (Taula 40). Tot i que els nois i noies més grans havien rebut més informació sobre sexualitat, eren aquests/es també els que volien rebre'n més.

Taula 39. Voldries tenir més informació sobre sexualitat, entre els i les adolescents i joves per edat i sexe

		16 o menys (n=235) ^o	més de 16 (n=118) ^o	Total (n=353)
Nois*	<i>Sí</i>	25,5%	46,6%	32,6%
	<i>No</i>	39,6%	33,1%	36,4%
	<i>No ho se</i>	34,9%	20,3%	30,0%

		16 o menys (n=287) ^o	més de 16 (n=289) ^o	Total (n=576)
Noies*	<i>Sí</i>	39,7%	59,9%	49,8%
	<i>No</i>	25,4%	18,7%	22,0%
	<i>No ho se</i>	34,8%	21,5%	28,1%

*p<0,05; ^op<0,05

Taula 40. Haver rebut informació sobre sexualitat, entre els i les adolescents i joves per edat i sexe

		16 o menys (n=236) ^o	més de 16 (n=119) ^o	Total (n=355)
Nois*	<i>Sí</i>	53,4%	79,0%	62,0%
	<i>No</i>	46,6%	21,0%	38,0%

		16 o menys (n=287) ^o	més de 16 (n=286) ^o	Total (n=573)
Noies*	<i>Sí</i>	73,9%	87,1%	80,5%
	<i>No</i>	26,1%	12,9%	19,5%

*p<0,05; ; ^op<0,05

CONCLUSIONS

L'enquesta SEXCAT, iniciada el curs escolar 2017-2018, ens proporciona una informació actualitzada de l'estat de salut sexual i reproductiva de les persones adolescents i joves (14-21 anys) amb vinculació a les diverses ONGs que formen part del Comitè 1r de Desembre de tot Catalunya, així com també explora les percepcions i experiències que poden tenir un impacte en la seva salut sexual. La violència o dificultats de negociació en el context dels acords sexuals i les noves apps i xarxes socials com a mètodes de contactar parelles sexuals són fenòmens que també s'exploren a SEXCAT. Tot i que aquest informe fa referència al curs 2017-2018, SEXCAT pretén ser una eina que permeti monitorar les tendències d'aquests aspectes de salut en aquesta població. D'altra banda, l'enquesta també és útil per identificar desigualtats en salut per raó de gènere o preferència sexual i permet caracteritzar la salut sexual en funció del grup d'edat o el tipus d'intervenció a través de la qual han participat. Caldrà, però, seguir aprofundint en els factors contextuals i les desigualtats estructurals per interpretar alguns dels resultats que destaquem a continuació i que ens permetran explicar algunes de les desigualtats en salut identificades.

Aquesta enquesta és un complement a d'altres enquestes de salut que s'estan realitzant des de fa anys en població adolescents escolaritzada a Barcelona, com l'enquesta FRESC¹, o la informació sobre conducta sexual recollida durant el monitoratge del VIH/ITS en població adolescent i jove sexualment activa vinculada als ASSIR i centres d'atenció a joves de Catalunya realitzada des del CEEISCAT².

Durant l'adolescència i primers anys de la joventut, es produeixen experiències importants per la maduresa de la sexualitat. Més enllà de les situacions de risc, el benestar sexual és una dimensió indicadora d'una vida sexual saludable (12). Més de la meitat de nois i noies se senten sovint o sempre satisfets amb la seva vida sexual, i la satisfacció augmenta amb l'edat (nois i noies de més de 16 anys). Cal tenir en compte a més, que malgrat que la majoria de joves manifesten una preferència heterosexual (84,4%), i tenint en compte que ens socialitzem en un marc heterosexual, a mesura que l'edat augmenta, les preferències sexuals es diversifiquen. L'autoestima o el fet de sentir-se bé amb el propi cos, semblen jugar un paper important en el benestar sexual. Si bé la majoria de nois i noies sovint o

¹ <http://www.aspb.cat/arees/la-salut-en-xifres/enquesta-fresc/>

²

https://scientiasalut.gencat.cat/bitstream/handle/11351/3418/informe_SIVES_2015_informe_epidemiologic_CEEISCAT_2015.pdf.pdf?sequence=1&isAllowed=y

sempre se senten a gust amb el propi cos, la resta que no s'hi senten declaren amb menor proporció està satisfets amb la seva vida sexual (38,4% i 64,4%, respectivament, sempre o sovint). Altres factors com la capacitat de dir no a les relacions sexuals no desitjades (assertivitat sexual) sembla també influir en la satisfacció sexual dels i les joves.

L'higiene personal és l'estratègia d'autoconeixement més freqüents entre nois i noies, però els nois realitzen més pràctiques d'autoexploració i autoplaer, observació dels genitals i masturbació, per tant, reconeixen més els punts de plaer i l'orgasme. Entre les noies aquests pràctiques es donen en menor proporció.

En el context d'efervescència de les *apps* per lligar, l'ús d'aquestes és encara minoritari en la població joves adolescent i jove. L'ús de les *apps* es superior en els nois que les noies i no difereix segons la seva preferència sexual.

Les pràctiques sexuals s'inicien al voltant dels 12 anys pel que fa a la masturbació i dels 15 anys en relacions amb penetració. Per la majoria de pràctiques, els nois les inicien a edats més joves que les noies. El 85,1% dels nois i noies ha realitzat alguna pràctica sexual amb companyia al llarg de la vida, essent els petons i les carícies les pràctiques més freqüents (82,1%) i incrementen clarament amb l'edat. Tot i que aquesta enquesta recull un ampli ventall de pràctiques sexuals més enllà de la penetració, les quals ens permeten descriure les experiència sexual de manera més holística, la penetració vaginal és la segona pràctica més estesa entre els nois i noies majors de 16 anys (75,4% i 81,4% respectivament) alguna vegada a la vida i és més prevalent que entre les persones de la mateixa edat que participen en l'enquesta FRESC (2n de Batxillerat) que la practiquen al voltant de la meitat dels nois i noies. Existeix un patró per sexe i edat en funció del tipus de pràctica, essent les noies les que realitzen qualsevol de les pràctiques explorades amb més freqüència que els nois, excepte la masturbació a un mateix que és més freqüent en els nois (73,1% i 33,9%, respectivament) i la fricció penis-vulva (6,6%), essent la masturbació a l'altre més freqüent en les noies. No hi ha diferències en la penetració anal entre nois i noies. Per edats, els nois i noies més grans també són més actius, excepte en la pràctica de la masturbació a un mateix o la fricció vulva-penis. Cal fer cal èmfasi en una anàlisi de la realitat des d'una perspectiva de gènere que permeti detectar els mecanismes d'origen patriarcal que es tradueixen en una clara desigualtat en relació a la satisfacció sexual: les noies manifesten major satisfacció quan masturben a altres persones abans que a elles mateixes (72% envers 66%).

Les experiències sexuals amb els altres són importants en el desenvolupament dels adolescents i joves. Més de la meitat han tingut alguna parella (ocasional o estable) al darrer any i les noies declaren amb més freqüència haver-ne tingut, essent la parella estable la més freqüent. Respecte les relacions sexuals amb penetració amb una parella ocasional, la meitat diu haver-la practicat i la majoria dels quals afirma haver utilitzat el preservatiu en la darrera relació (71,6%). Tres quartes parts dels que han fet ús del preservatiu, n'han fet ús de manera consistent (des de l'inici de la relació) (77,1%), especialment les noies més grans. Amb la parella estable, els adolescents i joves declaren amb més freqüència haver realitzat la penetració (74,7%), però fan menys ús del preservatiu i menys ús des del principi de la relació, especialment les noies. És important destacar el fet de que hi ha una reducció de les pràctiques d'autocura i reducció de riscos quan joves i adolescents entenen les seves relacions com "estables". Més enllà de la temporalitat de les relacions, seria interessant analitzar aquestes actituds amb una perspectiva de gènere i de com les idees de l'amor romàntic i la construcció de les relacions afectives influeixen en les dinàmiques d'autocura i salut sexual.

Pel que fa l'ús de mètodes preventius i anticonceptius la gran majoria dels adolescents i joves declaren haver fet ús d'algun mètode preventiu o anticonceptiu efectiu el darrer any per evitar un embaràs o una infecció per alguna ITS, especialment les noies. Els mètodes més utilitzats són el preservatiu i els mètodes hormonal. Aquests resultats són consistents amb l'enquesta FRESC on al voltant del 80% de nois i noies ha fet ús de mètodes anticonceptius efectius en la darrera relació amb penetració i també són consistents amb la resposta dels joves atesos als ASSIR quan se'ls pregunta sobre els mètodes habituals utilitzats i declaren en primer lloc el preservatiu seguit de l'anticoncepció hormonal. Quan es comparen aquestes dades amb la població adulta, segons l'enquesta nacional de *salud y hábitos sexuales* realitzada al 2003 (14), l'ús del preservatiu també és més freqüent entre els joves.

Hi ha una proporció rellevant de nois i noies que consideren i han utilitzat la marxa enrere com un mètode preventiu (37,8%). A tenir en compte també, que els que realitzen la marxa enrere usen en un 47% la píndola contraceptiva. L'ús d'un mètode preventiu en el sexe oral és inferior, tan sols el 9,8% dels nois i noies declaren haver-ne fet ús.

Una quarta part de les noies o les parelles femenines dels nois han fet ús de l'anticoncepció d'emergència alguna vegada a la vida i el 6% han tingut algun

avortament. Hi ha, però, un biaix de gènere ja que les noies declaren amb més freqüència que els nois haver-hi recorregut i l'ús augmenta amb l'edat. La proporció d'avortaments declarats per les noies de més de 16 anys (10,1%) és similar als declarats per les noies de la mateixa edat ateses als ASSIR (12,4%).

Hi ha d'altres experiències amb les que s'enfronten els i les adolescents i joves en el seu temps de lleure que estan relacionades amb el risc en les experiències sexuals, és el cas del consum d'alcohol i drogues abans o durant les relacions sexuals. Més de la meitat dels joves n'han consumit al darrer any, essent l'alcohol i el cànnabis les més consumides. Altres estudis anteriors en joves mostraven prevalences similars i a més associaven el consum a mantenir relacions sexuals sense usar el preservatiu (13). El patró per sexe, com també s'observa a l'enquesta FRESC, mostra com les noies han consumit més alcohol que els nois. Dades de la enquesta ESTUDES en estudiants de 14 a 18 anys mostren també una major prevalença de drogues legals com tabac o alcohol entre les noies, en canvi, el consum de drogues il·legals es més elevat entre els nois. Cal tenir en compte però que aquesta enquesta no pregunta pel consum associat a les relacions sexuals sinó al consum en general³.

Les relacions amb el grup d'iguals són important en el desenvolupament dels i les adolescents i joves. S'han explorat diversos aspectes problemàtics d'aquestes relacions, concretament diverses experiències de violència o la capacitat de negociació del mètode preventiu en les relacions sexuals. Les experiències de violència més freqüents viscudes pels nois i noies han estat la violència verbal i els tocaments. Les noies expressen haver viscut més violència de qualsevol tipus (verbal, tocaments, pressió a tenir relacions sexuals, amenaça a difondre imatges online) que els nois. Un 12,8% no han pogut dir no a una relació sexual no desitjada. Els nois declaren amb més freqüència la dificultat de dir no. En el grup de grans les proporcions són més similars, però en cap cas les noies declaren més dificultat de dir no. Davant d'aquest resultat que no s'adiu amb el que sabem sobre desigualtats en salut sexual de nois i noies, i tenint en compte l'experiència d'altres enquestes en la mateixa població, considerem que es poden estar donant tres situacions sobre les quals cal reflexionar. En primer lloc que no s'hagi entès la pregunta perquè la formulació és complicada; en segon lloc que la percepció del "poder dir no" és diferent entre nois i noies i, finalment, que les causes per les quals nois i noies no se senten capaces de dir no són diferents i és aquí on s'estaria

3

http://www.pnsd.mscbs.gob.es/profesionales/sistemasInformacion/sistemaInformacion/pdf/2016_2017_ESTUDES.pdf

donant la desigualtat. Pel que fa la capacitat de negociació, hi ha una quarta part dels nois i noies que no han pogut negociar mai el preservatiu. Tot i així, amb l'edat tan nois com noies milloren les habilitats de negociació.

Finalment, hem explorat l'accés a la informació o recursos de salut sexual o reproductiva que explicaria les possibles barreres que s'han de superar o ens permetria descobrir noves vies per fer que la informació i educació arribi als adolescents i joves. La manca d'educació sexual, especialment entre els adolescents i joves que ja han iniciat les pràctiques sexuals amb altres persones, podria estar vulnerabilitzant aquesta població i posar-los en situacions de risc. S'observa, per exemple, un menor accés als centres de salut per part del nois i, en particular, els nois més grans, situació que es podria intentar modificar. Així mateix, tenint en compte que Internet és una de les fonts d'informació més utilitzada caldria donar recursos als adolescents i joves per saber distingir la veracitat de la informació online. Sumat amés, que probablement la informació sobre salut sexual que es genera no és atractiva pels joves. Una mica menys de la meitat dels nois i noies volen rebre més informació, especialment les noies.

Caldrà seguir explorant les noves realitats emergents relacionades amb les experiències sexuals com les xarxes socials o les apps, així com aprofundir amb altres dimensions de la violència per conèixer l'impacta en la salut sexual i reproductiva. Finalment aquest informe és podria completar amb anàlisi més específics d'algunes variables. Per exemple per preferència sexual, per àmbit d'actuació de les entitats, ...

Les limitacions de SEXCAT són les següents:

- Mida i característiques de la mostra: el nombre de participants i la forma de reclutament no es prou gran ni diversa perquè els resultats siguin representatius de la població adolescents i jove de Catalunya. En particular la mostra no inclou un nombre suficient de nois/es que no s'identifiquen amb el gènere binari que permeti comparar les seves experiències amb la resta de participants de sexe masculí i femení.
- *Duplicats*. Degut a que no es demanen dades personals hi ha el risc de que es produeixin duplicats. Tanmateix, és un criteri d'inclusió per la qual cosa sempre es preguntarà al participant.
- *Biaix de selecció*. Degut a què es tracta d'una mostra oportunista (els participants són reclutats en intervencions educatives i activitats específiques de les entitats que

formen part del Comitè 1r de Desembre) no es podran generalitzar els resultats a tota la població adolescent i jove de Catalunya. Amb tot, el Comitè engloba bona part de les entitats que atén a aquesta població en matèria de VIH/Sida i promoció de la salut.

- *Biaix de participació*. Les persones usuàries que accepten participar a l'estudi poden tenir unes característiques sociodemogràfiques i/o conductuals que els diferencien dels que no accepten participar. Les entitats intentaran recollir el percentatge de refús recollint el nombre de persones que no accepten de participar.

- *Biaix de mesura*. L'autodeclaració de certes conductes com pràctiques sexuals i altres dimensions de la sexualitat o ús de drogues pot portar a una infradeclaració de les respostes. Es propi de les enquestes conductuals la dificultat per recordar esdeveniments i es pot produir un efecte de desitjabilitat social que pot esbiaixar les respostes. Tanmateix, l'ambient de confidencialitat i anonimat establert per les entitats pot minimitzar aquest biaix incrementant la validesa de les respostes.

Si SEXCAT tingués continuïtat en el temps seria interessant ampliar i diversificar la mostra (en termes geogràfics, d'edat o d'espais de recollida) i recollir informació sociodemogràfica i conductual addicional. Així com plantejar preguntes que permetessin discriminar algunes conductes, per tal de poder explorar altres eixos de desigualtat i de la salut sexual.

REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

1. Centre d'Estudis Epidemiològics sobre les Infeccions de Transmissió Sexual i Sida de Catalunya (CEEISCAT). SIVES 2015: Sistema integrat de vigilància epidemiològica del SIDA/VIH/ITS a Catalunya (SIVES): Informe biennal. Barcelona: Generalitat de Catalunya, Departament de Salut, 2015. (Technical Document CEEISCAT, 22).
2. Currie C, Zanotti C, Morgan A, Currie D, De Looze M, Roberts C et al. (eds.). Social determinants of health and well-being among young people. Health behaviour in school-aged children (HBSC) study. International report from the 2009/2010 survey. Health policy for children and adolescents, no.6. Copenhagen: WHO Regional Office for Europe; 2012 Disponible en: http://www.euro.who.int/__data/assets/pdf_file/0003/163857/Social-determinants-of-health-and-well-beingamong-young-people.pdf
3. Direcció General de Planificació en Salut. Estadística de la interrupció voluntària de l'embaràs. Catalunya, 2015. Barcelona. Departament de Salut. Generalitat de Catalunya, desembre de 2016.
4. World Health Organization (WHO). Defining sexual health: Report of a technical consultation on sexual health, 28–31 January 2002. Geneva, Switzerland: WHO; 2006. Disponible a: http://www.who.int/reproductivehealth/publications/sexual_health/defining_sexual_health.pdf
5. European Fundamental Rights Agency (FRA). Violència de gènere contra las mujeres: una encuesta a escala de la UE. Resumen de las conclusiones. 2014. Disponible a: https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra-2014-vaw-survey-at-a-glance-oct14_es.pdf
6. World Health Organization (WHO). Standards for sexuality education in Europe. A framework for policy makers, educational and health authorities and specialists. Colonia, 2010. Disponible a: https://www.bzga-whocc.de/fileadmin/user_upload/Standards_for_sexuality_education_Spanish.pdf

7. Burgos A (Coord.). 5º Informe Noctámbul@s sobre la relación entre el consumo de drogas y las violencias sexuales en contexto de ocio nocturno. Barcelona, 2018. Disponible a:

https://www.drogasgenero.info/wp-content/uploads/5InformeNoctambulas_2017-18.pdf

8. Event Ketting, Minou Friele, Kristien Michielsen & On behalf of the European Expert Group on Sexuality Education (2016), "Evaluation on holistic sexuality education: A European expert group consensus agreement", The European Journal of Contraception & Reproductive Health Care, 21:1, 68-80.

9. Folch C, Álvarez JL, Casabona J, Brotons M, Castellsagué X y Grupo Jóvenes e Internet. Determinantes de las conductas sexuales de riesgo en jóvenes de Cataluña. Rev Esp Salud Pública 2015;89: 1-11.

10. Resultats de l'enquesta de resultats de l'acció educativa: Prevenir per gaudir? Any 2014. [Badalona]: CEEISCAT; 2015.

11. Resultats de l'enquesta de resultats de l'acció educativa: Com prevenim, com gaudim? Any 2014. [Badalona]: CEEISCAT; 2015.

12. World Health Organization (WHO). Developing sexual health programmes: A framework for action. Geneva, Switzerland: WHO; 2010. Disponible a: http://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/70501/WHO_RHR_HRP_10.22_eng.pdf?sequence=1&isAllowed=y

13. Lomba I, Apóstolo j, Mendes f. Consumo de drogas, alcohol y conductas sexuales en los ambientes recreativos nocturnos de Portugal. Adicciones 2009;21(4):309-25.

14. Salud y hábitos sexuales Las conductas sexuales desde la perspectiva del sida. Boletín informativo del Instituto nacional de estadística . http://www.ine.es/revistas/cifra/cifra_sida0704.pdf